

فهرست

۱۱	..... مقدمه مصحح	□
۷	..... مقدمه	□

قسمت اول: سلطنت پارلمانی

۴۱	..... فصل اول: کیفیت سلطنت پارلمانی	□
۴۱	..... [الف: کیفیت سلطنت پارلمانی]	□
۴۲	..... [مبحث اول: سلطه قانونگذاری نامحدود پارلمان]	□
۴۴	..... [مبحث دوم: فقدان سلطه قانونگذاری رقیب]	□
۴۴	..... شعبه اول: مقام سلطنت یا رئیس هیأت مجریه	□
۴۵	..... شعبه دوم: هر یک از مجالس عمومی و خصوصی (مجلس شورای عمومی)	□
۴۶	..... شعبه سوم: هیأت‌های منتخبین	□
۴۷	..... شعبه چهارم: دیوان‌خانه‌های قضائیه و عدلیه	□
۴۷	..... [ب]: فقدان حدود برای سلطنت پارلمان یا سلطه پارلمانی	□
۴۷	..... شعبه اول: [قوانین و اوامر پارلمانی مخالف قوانین اخلاقی و بین‌المللی نباشد]	□
۴۸	..... شعبه دوم: دخل و تصرف در امور سلطنتی	□
۴۹	..... شعبه سیم: [هیچ پارلمانی نمی‌تواند از قوای پارلمان‌های آتیه بکاهد]	□
۵۰	..... [ج]: اشکالات مسأله اساسی قانون کسنیتوسیون یعنی سلطه تام پارلمان	□
۵۲	..... فصل دوم: پارلمان و هیأت‌های موقت	□
۵۲	..... مبحث اول: اختصاصات پارلمان با قید نفوذ سلطنتی	□

مبحث دوم: کیفیت سلطه هیأت‌های مقننه بدون ملاحظه سلطنت پارلمانی ۵۵

شعبه اول: هیأت‌های مقننه فرعیه ۵۶

[قسم اول: شرکت‌ها] ۵۶

قسم دوم: هیأت مقننه هند ۵۷

قسم سوم: پارلمان‌های مهاجرنشین انگلیس ۵۸

[شعبه دوم: هیأت‌های مقننه ممالک بدون قوه مؤسسه] ۶۰

قسم اول: هیأت‌های مقننه ممالک (با قوه مؤسسه) ۷

قسم دوم: هیأت‌های مقننه ممالک (بدون قوه مؤسسه) ۷

فصل سوم: سلطنت پارلمانی و سلطنت اتحادی فدرالیزم ۶۹

دیوان قضاییه اعلی ۷۶

فصل چهارم: کیفیت و خصایص سلطنت اتحادی ۸۴

مبحث اول: طوایف متحده امریکا ۸۴

مبحث دوم: ممالک اتحادی سوئیس ۸۵

مبحث سوم: ممالک متحده کانادا ۸۶

مبحث چهارم: ممالک متحده استرالی ۸۶

مبحث پنجم: ممالک امپراطوری آلمان ۸۷

کنستیتوسیون اتحادی سوئیس ۸۷

ترکیب دولت سوئیس ۸۸

اول: مجلس اتحادی ۸۸

دوم: مجلس شورای اتحادی ۹۰

سوم: دیوان عدلیه اتحادی ۹۱

چهارم: قانون رجوعیه ۹۲

قسمت دوم: قادیت قانون

فصل پنجم: کیفیت قادیت قانون و کیفیات عمومی آن در حکومت‌های حالیه ۱۰۰

فصل ششم: حقوق آزادی افراد ۱۰۸

[مبحث اول]: جبران سلب حقوق ۱۱۰

[مبحث دوم]: قوانین استخلاص ۱۱۱

فصل هفتم: آزادی افکار ۱۱۷

فصل هشتم: آزادی اجتماعات ۱۲۹

فصل نهم: حکومت نظامی ۱۳۹

فصل دهم: قشون و مالیه ۱۴۹

فصل یازدهم: مسئولیت وزراء ۱۶۲

فصل دوازدهم: در قانون اداری ۱۶۵

فصل سیزدهم: نسبت مابین حاکمیت پارلمان و حاکمیت قانون ۱۷۸

[قسمت سوم: رابطه بین مشروطیت و آداب قوانین مشروطیت]

فصل چهاردهم: کیفیت آداب قوانین مشروطیت ۱۸۷

فصل پانزدهم: سیاستی که به توسط آن آداب و رسومات مشروطیت محفوظ می ماند ۲۰۲

خاتمه ۲۲۱

۷۱۱ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۷۱۲ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۱ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۲ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۳ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۴ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۵ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۶ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۷ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۸ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۶۹ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۰ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۱ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۲ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۳ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۴ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۵ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۶ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۷ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۸ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۷۹ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۰ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۱ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۲ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۳ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۴ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۵ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۶ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۷ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۸ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۸۹ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۰ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۱ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۲ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۳ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۴ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۵ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۶ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۷ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۸ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۸۹۹ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

۹۰۰ ..... کتاب حقوق مدنی فرانسه و انگلستان در دوره ناپلئون اول و آلفرد دایوید

فهرست نومر فائده قانون

۱۰۰ ..... فصل پنجم کیفیت مدیریت قانون و کیفیت عمومی آن در حکومت های عالی

۱۰۱ ..... فصل ششم حقوق آزادی افراد

۱۰۲ ..... فصل هفتم ایران طلب حقوق

۱۰۳ ..... فصل هشتم قوانین استعماری

کتاب پیش رو که بر اساس نسخه خطی کتابخانه مجلس منتشر می شود. بنا بر اطلاعات مندرج در فهرست نسخ خطی و پشت جلد کتاب با عنوان «ترجمه حقوق یا حقوق اساسی» و «ترجمه از زبان فرانسه» ثبت شده است و هیچ نام و نشانی از نویسنده انگلیسی و مترجم فارسی در آن نیست. بنا بر مشخصات مندرج در جلد سیزده فهرستگان نسخه های خطی ایران تنها یک نسخه از این کتاب در ایران موجود است. نسخه خطی این کتاب با کاغذ مرغوب و مانند بسیاری از کتاب های خطی که در آن دوران کتابت می شد به خط زیبای نستعلیق نوشته شده است. از نوع کاغذ و خط کتاب و صحافی آن چنین پیداست که مترجم مکنتی داشته یا کتاب با حمایت مالی کسانی چاپ شده است. در آغاز که این نسخه خطی را دیدم و تعدادی از صفحات آن را خواندم دریافتم که نویسنده اطلاعات دقیقی درباره نظام حقوقی انگلستان دارد. اما ارجاعات مکرر آن به قوانین اساسی فرانسه و بلژیک و خصوصاً این که بر پایه یک متن فرانسوی ترجمه شده ذهن مرا از این که اصل کتاب انگلیسی است دور کرد. حتی در آن زمان به فکر افتادم تا از استادان حقوق اساسی بلژیک و فرانسه درباره نویسنده احتمالی این کتاب بپرسم و برای راهنمایی ایشان بگویم: کتابی است که نظام حقوق اساسی انگلستان را بسیار خوب می شناسد و از این ایشان بپرسم که در حدود آغاز قرن بیستم چه کسی در بلژیک یا فرانسه چنین کتابی نوشته است؟ چون تا حدودی می دانستم که در فرانسه به جز آدام اسمن^۱، در همین دوره تاریخی، که فصل مشبعی در

مقدمه مصحح

کتاب پیش رو که بر اساس نسخه خطی کتابخانه مجلس منتشر می شود. بنا بر اطلاعات مندرج در فهرست نسخ خطی و پشت جلد کتاب با عنوان «ترجمه حقوق یا حقوق اساسی» و «ترجمه از زبان فرانسه» ثبت شده است و هیچ نام و نشانی از نویسنده انگلیسی و مترجم فارسی در آن نیست. بنا بر مشخصات مندرج در جلد سیزده فهرستگان نسخه های خطی ایران تنها یک نسخه از این کتاب در ایران موجود است. نسخه خطی این کتاب با کاغذ مرغوب و مانند بسیاری از کتاب های خطی که در آن دوران کتابت می شد به خط زیبای نستعلیق نوشته شده است. از نوع کاغذ و خط کتاب و صحافی آن چنین پیداست که مترجم مکنتی داشته یا کتاب با حمایت مالی کسانی چاپ شده است. در آغاز که این نسخه خطی را دیدم و تعدادی از صفحات آن را خواندم دریافتم که نویسنده اطلاعات دقیقی درباره نظام حقوقی انگلستان دارد. اما ارجاعات مکرر آن به قوانین اساسی فرانسه و بلژیک و خصوصاً این که بر پایه یک متن فرانسوی ترجمه شده ذهن مرا از این که اصل کتاب انگلیسی است دور کرد. حتی در آن زمان به فکر افتادم تا از استادان حقوق اساسی بلژیک و فرانسه درباره نویسنده احتمالی این کتاب بپرسم و برای راهنمایی ایشان بگویم: کتابی است که نظام حقوق اساسی انگلستان را بسیار خوب می شناسد و از این ایشان بپرسم که در حدود آغاز قرن بیستم چه کسی در بلژیک یا فرانسه چنین کتابی نوشته است؟ چون تا حدودی می دانستم که در فرانسه به جز آدام اسمن^۱، در همین دوره تاریخی، که فصل مشبعی در

۱. درایتی، مصطفی، فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنخا)، تهران، سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱، جلد سیزدهم، ص ۱۵۷.

2. Esmein, Adhémar, éléments de droit constitutionnel français et comparé, édition L. Larousse, Faral, Paris, 1903, xii 912. p.